

Q'eros z Andów peruwiańskich: dynamiki relacyjne w świecie więcej-niż-ludzkim

Q'eros z Andów peruwiańskich: dynamiki relacyjne w świecie więcej-niż-ludzkim - Anna Przytomska

[Q'eros z Andów peruwiańskich: dynamiki relacyjne w świecie więcej-niż-ludzkim - Anna Przytomska \[1\]](#)

Useful information **Date of publication:** 08-07-2026

Source: [Youtube IEiAK UW](#) [2]

Recorded at: seminarium IEiAK UW

Place: Warszawa, ul. Żurawia 4

Date: 04-03-2026

Prezentujemy zapis otwartego seminarium naukowego IEiAK UW z 04.03.2026, na którym wystąpiła dr Anna Przytomska.

Wykład poświęcony jest światu Q'eros (Keczua) z Kordyliery Vilcanota (Andy peruwiańskie), rozumianemu jako rzeczywistość więcej-niż-ludzka, współtworzona przez ludzi, góry (apus), zmarłych, zwierzęta oraz inne byty nie-ludzkie. Pierwsza część wykładu poświęcona jest specyfice i metodologii badań antropologicznych nad światem więcej-niż-ludzkim w regionie andyjskim. Omawia pracę terenową rozumianą jako praktykę ontograficzną, opartą na ucieleśnionym poznaniu, podjętą za zdarzeniami i relacjami ujawniającymi się w terenie oraz zawieszeniu uprzednich kategorii analitycznych na rzecz tego, co wyznacza się w praktyce. Wykład pokazuje, w jaki sposób badania terenowe nie tylko opisują świat Q'eros, lecz same stają się elementem relacyjnych procesów, poprzez które świat ten jest współtworzony. Druga część wykładu skupia się na tym, w jaki sposób rzeczywistość więcej-niż-ludzka powstaje i ujawnia się w praktyce – poprzez codzienne działania i pracę, doświadczenie cielesne oraz relacje wzajemnych zobowiązań między bytami, a także poprzez naruszanie tych norm, które prowadzi do zaburzeń porządku świata. Centralnym zagadnieniem jest pytanie o to, co znaczy być osobą (*runa*) w wysokogórskich wspólnotach Q'eros oraz w jaki sposób nawiązują, podtrzymują i negocjują relacje z innymi bytami, które współkonstruują ich świat. Omawia trzy kluczowe dynamiki organizujące te relacje: wymiany (ofiarność, troska, wzajemność), drapieżność (choroba, śmierć, odczowieczenie) oraz mimetyzm (oswajanie poprzez naśladowanie) – rozumiane jako formy relacyjności, w których granice między tym, co ludzkie i nie-ludzkie, pozostają otwarte, negocjowane i podatne na transformacje.

dr Anna Przytomska – antropolożka kulturowa specjalizująca się w etnologii Ameryki Południowej, ze szczególnym uwzględnieniem studiów andyjskich. Prowadziła długotrwałe badania terenowe w Andach ekwadorskich i peruwiańskich, a także w Hiszpanii (Andaluzja oraz Wspólnota Walencka). Jej zainteresowania badawcze obejmują etnomedycynę, praktyki szamańskie i rytualne, relacje między człowiekiem a naturą, koncepcje ciała i osoby, a także etnohistorię, ze szczególnym uwzględnieniem historii tubylczej i historii mówionej.

Source URL: <https://etnologia.uw.edu.pl/en/node/7811>

Links

[1] <https://etnologia.uw.edu.pl/en/file/qeros-z-andow-peruwianskich-dynamiki-relacyjne-w-swiecie-wiecej-niz-ludzkim>

ludzkim-anna-przytomska

[2] <https://youtu.be/JPWJhzSBOeA?si=Y-qRrOnqqRRCUtuN>